

ESG STANDARTLARINING OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA AMALIY QO'LLANILISHI: TALABALAR FIKRI ASOSIDAGI EMPIRIK TAHLIL

Ibragimov Abdimalik Gapparovich,

*Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti,
Ta'lim sifatini ta'minlash va akkreditatsiya bo'limi boshlig'i
e-mail: ibragimovabdimalik0@gmail.com*

Tulyakov Axmad Sa'dullayevich,

*Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti,
Ta'lim sifatini ta'minlash va akkreditatsiya bo'limi bosh mutaxassisi
e-mail: tulyakovahmad@gmail.com*

Suyunov Sherzod Turdali o'g'li,

*Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti,
Xalqaro ta'lim dasturlarini muvofiqlashtirish va
o'quv metodik ta'minot bo'limi uslubchisi
e-mail: sherzod.suyunov.01@gmail.com*

Annotatsiya: Mazkur maqolada oliy ta'lim muassasasida ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) tamoyillarining amaliy qo'llanilish holati talabalar fikri asosida empirik tahlil qilindi. Tadqiqot davomida professor-o'qituvchilarning dars berish sifati, o'quv jarayonlarining tashkil etilishi, talabaga yo'naltirilgan ta'lim, baholash tizimining shaffofligi hamda elektron ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatlari o'rganildi. So'rovnoma natijalari statistik tahlil qilinib, ESG standartlarining ayrim komponentlari oliy ta'lim muassasasida samarali qo'llanilayotgani aniqlandi. Shu bilan birga, baholash tizimi, feedback mexanizmlari va raqamli infratuzilmani takomillashtirish zarurligi qayd etildi. Tadqiqot yakunida ESG tamoyillarini takomillashtirishga oid amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so'zlar: ESG standartlari, ta'lim sifati, oliy ta'lim, sifatni ta'minlash, talabaga yo'naltirilgan ta'lim, baholash tizimi, raqamli ta'lim, elektron ta'lim platformalari, akademik muloqot, ta'lim boshqaruvi.

**Практическое применение стандартов ESG в
высших образовательных учреждениях:
эмпирический анализ на основе мнений
студентов**

Ибрагимов Абдималик Гаппарович,

*Начальник отдела обеспечения качества
образования и аккредитации Национального
педагогического университета
Узбекистана имени Низами*

Туляков Ахмад Саъдуллаевич,

*Главный специалист отдела обеспечения
качества образования и аккредитации
Национального педагогического университета
Узбекистана имени Низами*

Суюнов Шерзод Турдали угли,

*Методист отдела координации
международных образовательных программ
и учебно-методического обеспечения
Национального педагогического университета
Узбекистана имени Низами*

Аннотация: В данной статье на основе мнений студентов проведён эмпирический анализ практического применения принципов ESG (Стандарты и рекомендации по обеспечению качества в Европейском пространстве высшего образования) в высшем учебном заведении. В ходе исследования были изучены качество преподавания профессорско-преподавательского состава, организация образовательного процесса, реализация студентоориентированного обучения, прозрачность системы оценивания, а также возможности использования электронных образовательных ресурсов. Результаты анкетирования были подвергнуты статистическому анализу, который показал, что отдельные компоненты стандартов ESG эффективно реализуются в деятельности высшего учебного заведения. Вместе с тем была отмечена необходимость дальнейшего совершенствования системы оценивания, механизмов обратной связи (feedback) и цифровой инфраструктуры. По итогам исследования разработаны практические рекомендации, направленные на совершенствование внедрения принципов ESG в системе высшего образования.

Ключевые слова: стандарты ESG, качество образования, высшее образование, обеспечение качества, студентоориентированное обучение, система оценивания, цифровое образование, электронные образовательные платформы, академическая коммуникация, управление образованием.

**Implementation of ESG standards
in higher education institutions:
an empirical study based on students'
perspectives**

Abdimalik Gapparovich Ibragimov,
Head of the Department for Quality Assurance and Accreditation Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan
Akhmad Sa'dullayevich Tulyakov,
Chief Specialist of the Department for Quality Assurance and Accreditation, Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan
Sherzod Turdali o'g'li Suyunov,
Methodologist of the Department for Coordination of International Educational Programs and Educational-Methodological Support Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan

Abstract: This article presents an empirical analysis of the practical implementation of ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) principles in a higher education institution based on students' opinions. The study explores the quality of teaching, organization of the educational process, student-centered learning, transparency of the assessment system, and the access opportunities to electronic educational resources. The article statistically analyzes the survey results and defines that several components of ESG standards are effectively implemented in the higher education institution. Additionally, It identifies the need to improve the assessment system, feedback mechanisms, and digital infrastructure. Based on the findings, the study proposes practical recommendations for improving the implementation of ESG principles.

Keywords: ESG standards, quality of education, higher education, quality assurance, student-centered learning, assessment system, digital education, electronic learning platforms, academic communication, education management.

Вugungi kunda oliy ta'lim tizimida ta'lim sifatini ta'minlash va boshqaruv samaradorligini oshirish global miqyosdagi ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Jahon miqyosida raqobatning kuchayishi, xalqaro akademik integratsiya va mehnat bozori talab-

larining o'zgarishi oliy ta'lim muassasalaridan sifatni boshqarishning zamonaviy mexanizmlarini joriy etishni talab qilmoqda. Shu nuqtai nazardan, Yevropa oliy ta'lim hududi uchun ishlab chiqilgan ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European

Higher Education Area) standartlari oliy ta'lim sifatini ta'minlashning muhim xalqaro modeli sifatida e'tirof etiladi [6, 7-b.].

ENQA ekspertlarining ta'kidlashicha, ESG standartlarining asosiy maqsadi oliy ta'lim muassasalarida ichki va tashqi sifatni ta'minlash tizimini rivojlantirish, shaffoflikni oshirish hamda "sifat madaniyati"ni shakllantirishdan iboratdir [6, 8-b.]. Mazkur standartlar talabaga yo'naltirilgan ta'lim, adolatli baholash tizimi, akademik resurslardan foydalanish imkoniyati va manfaatdor tomonlar bilan samarali hamkorlikni rivojlantirishga qaratilgan.

UNESCO tadqiqotlarida qayd etilishicha, zamonaviy oliy ta'lim tizimining raqobatbardoshligi bevosita ta'lim sifatini monitoring qilish va boshqaruvning samarali mexanizmlarini joriy etish bilan bog'liqdir [4, 24-b.]. Ayniqsa, raqamli transformatsiya sharoitida elektron ta'lim resurslari, onlayn platformalar hamda talabalar fikrini muntazam o'rganish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biriga aylanmoqda.

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida ham oliy ta'lim tizimini xalqaro standartlar asosida modernizatsiya qilishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida xalqaro standartlar asosida ta'lim sifatini oshirish, zamonaviy boshqaruv mexanizmlarini joriy etish hamda oliy ta'lim muassasalarining xalqaro reytinglardagi o'rnini mustahkamlash asosiy vazifalardan biri sifatida belgilangan [1].

Amaliyotda ta'lim sifati, baholash tizimining shaffofligi, talabalarning ta'lim jarayonidagi ishtiroki, elektron resurslardan foydalanish imkoniyati va baholash tizimi bilan bog'liq ayrim muammolar saqlanib qolmoqda. Bu esa ESG standartlarining oliy ta'lim muassasalarida amaliy qo'llanilish holatini empirik tadqiqotlar asosida o'rganishni dolzarb masalaga aylantiradi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi oliy ta'lim muassasalarida ESG tamoyillarining amaliy qo'llanilish darajasini talabalar so'rovnoma-si asosida tahlil qilish hamda mavjud muammolarni aniqlash orqali ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan takliflar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot davomida talabalar o'rtasida o'tkazilgan so'rovnoma natijalari asosida dars sifati, baholash tizimining shaffofligi, talabaga yo'naltirilgan ta'lim, elektron resurslardan foydalanish imkoniyati elektron resurslardan foydalanish imkoniyatlari kabi ESG indikatorlari tahlil qilindi.

Oliy ta'lim tizimida sifatni ta'minlash masalasi so'nggi yillarda xalqaro miqyosda ilmiy tadqiqotlarning muhim yo'nalishlaridan biriga aylangan. Ayniqsa, Yevropa oliy ta'lim hududida ishlab chiqilgan ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) standartlari ta'lim sifatini boshqarishning zamonaviy modeli sifatida keng qo'llanilmoqda.

ENQA tomonidan ishlab chiqilgan ESG standartlarida oliy ta'lim muassasalarida ichki sifatni ta'minlash tizimini shakllantirish, talabaga yo'naltirilgan ta'limni rivojlantirish, baholash jarayonlarining shaffofligini ta'minlash hamda manfaatdor tomonlar bilan samarali hamkorlikni yo'lga qo'yish asosiy tamoyillar sifatida belgilangan [6, 9-b.]. Mazkur standartlar ta'lim sifati ustidan nazoratni kuchaytirishdan ko'ra, oliy ta'lim muassasalarida barqaror "sifat madaniyati"ni shakllantirishga qaratilganligi bilan ahamiyatlidir.

UNESCO tadqiqotlarida ham oliy ta'lim sifati va boshqaruv samaradorligi raqamli transformatsiya jarayonlari bilan chambarchas bog'liqligi qayd etilgan [4, 31-b.]. Elektron ta'lim resurslari, onlayn platformalar va raqamli monitoring tizimlari ta'lim sifatini baholash hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilishda muhim vosita sifatida ko'rsatib o'tiladi.

Ravshan Ishmuhamedov va Abduqodir Abduqodirov tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda ham oliy ta'lim tizimida sifatni ta'minlash, xalqaro standartlarni joriy etish va boshqaruv samaradorligini oshirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Tadqiqotlarda kredit-modul tizimini rivojlantirish, ichki monitoring tizimini kuchaytirish va talabalar fikrini muntazam o'rganish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillari sifatida baholanadi [5, 48-b.].

Ushbu tadqiqotning o'ziga xos jihati shundaki, unda ESG standartlari tamoyillarining amaliy qo'llanilish holati talabalar fikri asosida empirik tahlil qilinadi. Bu esa oliy ta'lim muassasalarida sifatni ta'minlash tizimining real holatini baholash imkonini beradi.

Tadqiqot metodologiyasi. Mazkur tadqiqotda oliy ta'lim muassasasida ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) tamoyillarining amaliy qo'llanilish holatini baholash maqsadida empirik tadqiqot usullaridan foydalanildi. Tadqiqot davomida talabalar fikri asosida ta'lim sifati, talabaga yo'naltirilgan ta'lim, baholash tizimining shaffofligi hamda elektron ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatlari tahlil qilindi.

Tadqiqotning asosiy usuli sifatida so'rovnoma (survey) metodidan foydalanildi. So'rovnoma Google Forms platformasi orqali tashkil etilib, respondentlarning anonimligi ta'minlandi. Tadqiqotda bitta oliy ta'lim muassasasining 9794 nafar talabasi ishtirok etdi. Respondentlar turli fakultet va ta'lim yo'nalishlarida tahsil olayotgan talabalarni qamrab oldi.

So'rovnoma savollari ESG standartlarining asosiy indikatorlari asosida ishlab chiqildi. Tadqiqot davomida quyidagi yo'nalishlar bo'yicha ma'lumotlar yig'ildi:

- professor-o'qituvchilarning dars berish sifati;
- o'quv jarayonlarining tashkil etilishi;

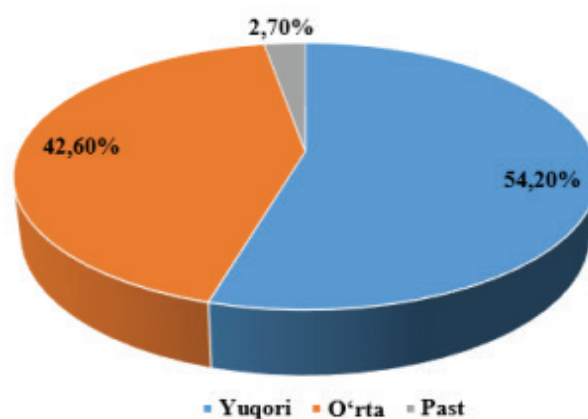
- talabalar va professor-o'qituvchilar o'rta-sidagi akademik muloqot;
- baholash tizimining shaffofligi;
- elektron ta'lim platformalari va raqamli resurslardan foydalanish imkoniyatlari.

Olingan natijalar foiz ko'rsatkichlari asosida statistik tahlil qilinib, ESG standartlari tamoyillari bilan qiyosiy baholandi.

Tadqiqot jarayonida ESG standartlarining "Teaching and Learning", "Student-Centered Learning", "Assessment and Evaluation" hamda "Digital Support and Resources" komponentlariga alohida e'tibor qaratildi. Natijalar tahlili orqali oliy ta'lim muassasasida sifatni ta'minlash tizimining amaliy holati baholandi hamda mavjud muammolarni aniqlashga harakat qilindi.

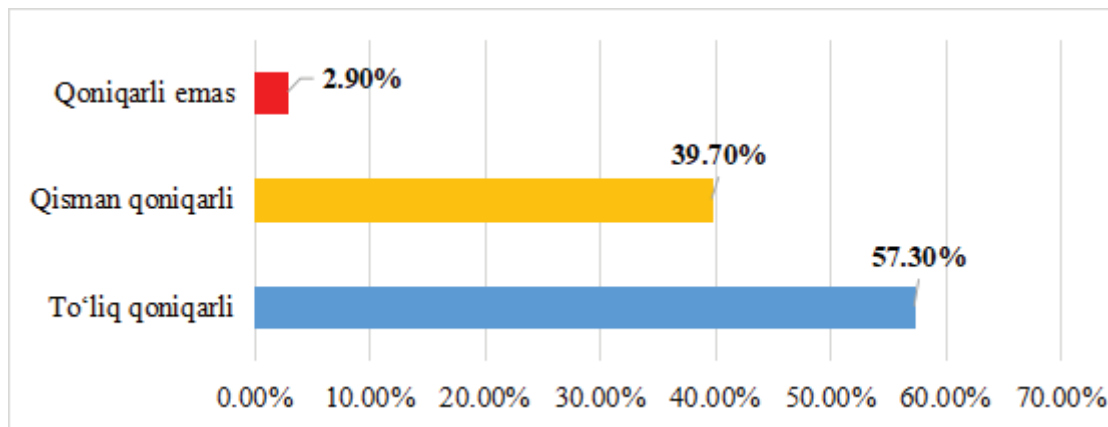
Natijalar va muhokama.

Ta'lim sifati va professor-o'qituvchilar faoliyatining baholanishi. Tadqiqotda respondentlardan professor-o'qituvchilarning dars berish sifati yuzasidan fikrlari o'rganildi. Olingan natijalarga ko'ra, respondentlarning 54,2 foizi dars berish sifatini "Yuqori", 42,6 foizi "O'rta", 2,7 foizi esa "Past" darajada deb baholagan. Natijalar oliy ta'lim muassasasida ta'lim jarayonining umumiy sifati talabalar tomonidan ijobiy baholanayotganligini ko'rsatadi. Ayniqsa, respondentlarning yarmidan ko'pi professor-o'qituvchilarning pedagogik faoliyatini yuqori darajada baholagani ESG standartlarining "Teaching and Learning" tamoyillari bilan mos keladi [6, 11-b.].

Shu bilan birga, respondentlarning 42,6 foizi dars sifatini oʻrta darajada deb baholagani taʼlim jarayonida ayrim muammolar mavjudligini ham koʻrsatadi. Bu holat professor-oʻqituvchilarning pedagogik kompetensiyalarini rivojlantirish, interaktiv metodlardan foydalanishni kengaytirish hamda talabalar bilan akademik mulqotni kuchaytirish zarurligini anglatadi.

emas” deb javob bergan. Ushbu natijalar oliy taʼlim muassasasida oʻquv jarayonlarini tashkil etish boʻyicha ijobiy holat mavjudligini koʻrsatadi. Respondentlarning yarmidan koʻpi taʼlim jarayonidan toʻliq qoniqish bildirgani ESG standartlarining ichki sifatni taʼminlash tamoyillari amaliyotda qisman samarali joriy etilayotganini anglatadi [6, 12-b].

Oʻquv va dars jarayonlari tashkil etilishining sifati sizni qanchalik qoniqtiradi?

Natijalar tahlili shuni koʻrsatadiki, professor-oʻqituvchilarning dars sifati ESG standartlarining talabaga yoʻnaltirilgan taʼlim konsepsiyasini amalga oshirishda muhim omillardan biri hisoblanadi. Talabalar tomonidan dars sifati yuqori baholanishi taʼlim jarayonining samaradorligiga hamda talabalarning umumiy qoniqish darajasiga bevosita taʼsir koʻrsatadi.

Biroq ayrim respondentlarning dars sifatini past baholashi taʼlim jarayonida metodik yondashuvlarni takomillashtirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni kengroq joriy etish hamda professor-oʻqituvchilarning malakasini muntazam oshirib borish zarurligini koʻrsatadi.

Oʻquv va dars jarayonlari tashkil etilishining sifati. Tadqiqot davomida respondentlarning oʻquv va dars jarayonlari tashkil etilishidan qoniqish darajasi ham oʻrganildi. Natijalarga koʻra, respondentlarning 57,3 foizi oʻquv jarayonidan “Toʻliq qoniqarli”, 39,7 foizi “Qisman qoniqarli”, 2,9 foizi esa “Qoniqarli

Shu bilan birga, respondentlarning 39,7 foizi oʻquv jarayonlarini faqat qisman qoniqarli deb baholagani ayrim tashkiliy va metodik muammolar mavjudligini koʻrsatadi. Xususan, dars jadvali, amaliy mashgʻulotlarning samaradorligi, auditoriya yuklamasi hamda interaktiv metodlardan foydalanish darajasi talabalar qoniqishiga taʼsir qiluvchi asosiy omillardan biri boʻlishi mumkin.

ESG standartlariga koʻra, taʼlim jarayonlari talabalar ehtiyojlari va kompetensiyalarini rivojlantirishga yoʻnaltirilgan boʻlishi lozim [6, 13-b]. Shu sababli oʻquv jarayonlarini tashkil etishda talabalar fikrini muntazam monitoring qilish va feedback tizimlarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Natijalar shuni koʻrsatadiki, taʼlim jarayonlarini yanada takomillashtirish uchun talabaga yoʻnaltirilgan metodlarni kengaytirish, amaliy mashgʻulotlar ulushini oshirish hamda raqamli taʼlim texnologiyalaridan samarali foydalanish zarur hisoblanadi.

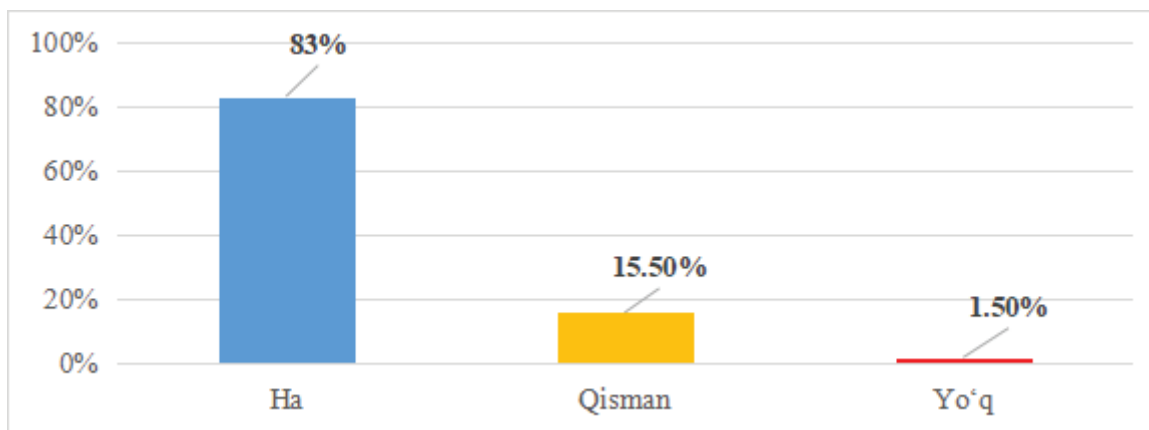
Talabaga yo'naltirilgan ta'lim va akademik muloqot. Davlat ta'lim standartlarining muhim tamoyillaridan biri talabaga yo'naltirilgan ta'lim (student-centered learning) hisoblanadi. Mazkur yondashuvda talabalarning ta'lim jarayonidagi faolligi, o'z fikrini erkin bildirish imkoniyati hamda professor-o'qituvchilar bilan akademik muloqoti muhim ahamiyat kasb etadi [6, 13-b].

Tadqiqot davomida respondentlardan dars jarayonida professor-o'qituvchilarga savol berish va fikr bildirish imkoniyati mavjudligi yuzasidan fikrlari o'rganildi. Natijalarga ko'ra, respondentlarning 83 foizi dars jarayonida erkin savol berish va fikr bildirish imkoniyati mavjudligini bildirgan. Shuningdek, 15,5 foiz respondent bu imkoniyat qisman mavjudligini qayd etgan bo'lsa, 1,5 foiz respondent bunday imkoniyat mavjud emasligini ta'kidlagan.

larini rivojlantirish hamda ta'lim sifatini yaxshilashda muhim omil hisoblanadi. Tia Loukola va Ting Zhang tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda ham talabalarni ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylantirish sifat madaniyatining asosiy elementi sifatida baholangan [3, 22-b].

Shu bilan birga, ayrim respondentlar tomonidan savol berish imkoniyati faqat qisman mavjudligi qayd etilgani ayrim auditoriyalarda an'anaviy pedagogik yondashuvlar saqlanib qolayotganligini ko'rsatadi. Bu esa interaktiv metodlardan foydalanishni kengaytirish, ochiq muloqot muhitini rivojlantirish va talabalar tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash zarurligini anglatadi.

Baholash tizimining shaffofligi va adolatliligi. ESG standartlarida baholash jarayonining adolatli, shaffof va oldindan belgilangan

Darslar davomida professor-o'qituvchilarga savol berish va fikr bildirish imkoniyati mavjudmi?

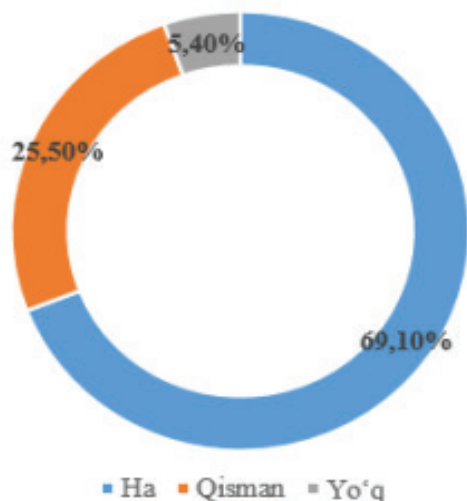
Mazkur natijalar oliy ta'lim muassasasida talabalar va professor-o'qituvchilar o'rtasidagi akademik muloqotning yetarlicha shakllanganligini ko'rsatadi. Ayniqsa, respondentlarning katta qismi dars jarayonida o'z fikrini erkin bildirish olishini qayd etgani DTSning talabaga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillari amaliyotda qo'llanilayotganidan dalolat beradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, dars jarayonida erkin muloqot muhitining mavjudligi talabalar faolligini oshirish, mustaqil fikrlash ko'nikma-

mezonlar asosida tashkil etilishi ta'lim sifatini ta'minlashning muhim elementlaridan biri sifatida qayd etilgan [6, 15-b]. Talabalarni baholash jarayonining ochiqligi hamda aniq mezonlar asosida amalga oshirilishi talabalar ishonchini oshirish bilan birga, ta'lim jarayonining samaradorligiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Tadqiqot davomida respondentlarning baholash tizimi yuzasidan fikrlari o'rganildi. Natijalarga ko'ra, respondentlarning 69,1 foizi joriy, oraliq va yakuniy nazorat tizimini ado-

latli va shaffof deb hisoblagan. Shuningdek, 25,5 foiz respondent baholash tizimini qisman shaffof deb baholagan bo'lsa, 5,4 foiz respondent baholash tizimida shaffoflik yetarli emasligini bildirgan.

Baholash tizimi (joriy, oraliq, yakuniy nazoratlar) adolatli va shaffof deb hisoblaysizmi?

Mazkur natijalar oliy ta'lim muassasasida baholash tizimi bo'yicha umumiy ijobiy holat mavjudligini ko'rsatadi. Respondentlarning katta qismi baholash jarayonlarini adolatli deb baholagani ESG standartlarining "Assessment and Evaluation" tamoyillari qisman samarali joriy etilayotganidan dalolat beradi.

Biroq respondentlarning 25,5 foizi baholash tizimini faqat qisman shaffof deb hisoblagani ayrim muammolar mavjudligini ko'rsatadi. Xususan, baholash mezonlarining barcha talabalar uchun bir xil tushunarli emasligi, ayrim hollarda feedback tizimining yetarlicha rivojlanmaganligi hamda baholash natijalari bo'yicha izoh berish amaliyotining sustligi talabalar qoniqishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Lee Harvey va Diana Green ta'kidlashicha, ta'lim sifatining muhim indikatorlaridan biri baholash tizimining ishonchliligi va ochiqligi hisoblanadi [2, 18-b]. Shu sababli baholash

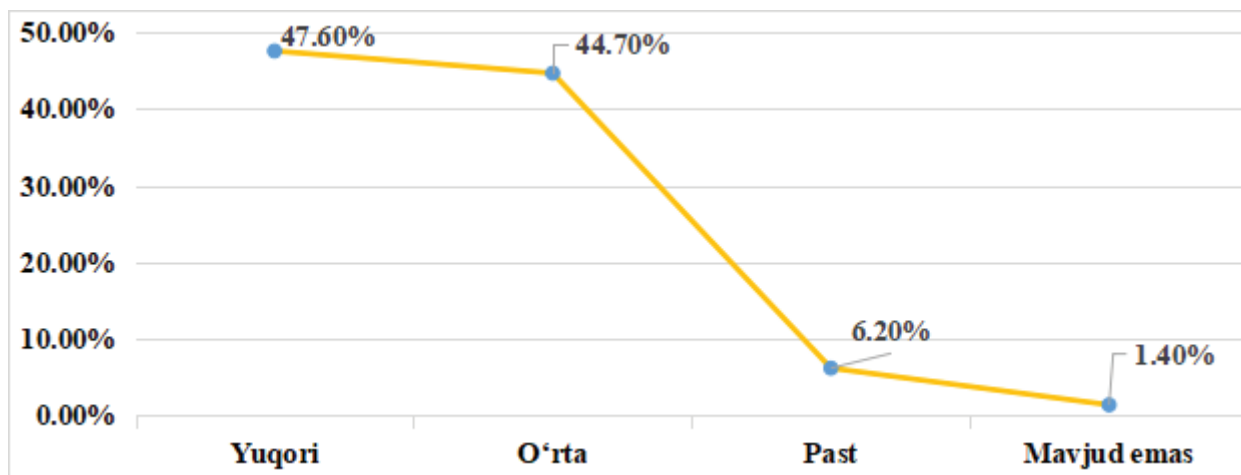
jarayonlarida shaffoflikni yanada oshirish, elektron monitoring tizimlarini rivojlantirish hamda talabalar uchun aniq baholash mezonlarini taqdim etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, baholash tizimini takomillashtirish orqali talabalar ishonchini oshirish, akademik halollikni mustahkamlash hamda ESG standartlarining amaliy samaradorligini yanada kuchaytirish mumkin.

Elektron ta'lim resurslari va raqamli infratuzilma. Zamonaviy oliy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar va elektron ta'lim platformalaridan samarali foydalanish ta'lim sifatini ta'minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. ESG standartlarida ham ta'lim jarayonini qo'llab-quvvatlovchi axborot resurslari va raqamli infratuzilmaning mavjudligi alohida ta'kidlangan [6, 16-b].

Tadqiqot davomida respondentlarning elektron ta'lim platformalari va onlayn resurslardan foydalanish imkoniyatlari yuzasidan fikrlari o'rganildi. Natijalarga ko'ra, respondentlarning 47,6 foizi elektron resurslardan foydalanish imkoniyatini "Yuqori", 44,7 foizi "O'rta", 6,2 foizi "Past", 1,4 foizi esa "Mavjud emas" deb baholagan. Natijalar oliy ta'lim muassasasida raqamli ta'lim infratuzilmasi ma'lum darajada shakllanganligini ko'rsatadi. Ayniqsa, respondentlarning deyarli yarmi elektron platformalardan foydalanish imkoniyatini yuqori baholagani ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarning faol qo'llanilayotganidan dalolat beradi.

Shu bilan birga, respondentlarning 44,7 foizi ushbu imkoniyatlarni o'rta darajada baholagani raqamli ta'lim tizimida ayrim kamchiliklar mavjudligini ko'rsatadi. Xususan, internet tezligi, elektron platformalarning funksional imkoniyatlari, o'quv materiallarining to'liq joylashtirilmasligi hamda ayrim fanlarda raqamli resurslardan foydalanish darajasining pastligi talabalar qoniqishiga ta'sir qilishi mumkin.

Elektorn o'quv resurslari va onlayin platformalardan foydalanish imkoniyatlari qanday?

UNESCO tadqiqotlarida qayd etilishicha, raqamli transformatsiya sharoitida elektron ta'lim resurslari va onlayn platformalardan samarali foydalanish ta'lim sifati va boshqaruv samaradorligini oshirishning muhim vositalaridan biri hisoblanadi [4, 31-b]. Ayniqsa, LMS platformalari, elektron kutubxonalar va masofaviy ta'lim tizimlari talabalar uchun ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, oliy ta'lim muassasasida raqamli infratuzilmani yanada rivojlantirish, elektron ta'lim resurslari sifatini oshirish hamda internet va platformalar barqarorligini kuchaytirish DTSlarini samarali joriy etish uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

O'tkazilgan tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasasida ESG standartlarining ayrim elementlari amaliyotda samarali qo'llanilayotganligini ko'rsatdi. Xususan, professor-o'qituvchilarning dars sifati, talabalar bilan akademik muloqot hamda baholash tizimining shaffofligi respondentlarning aksariyati tomonidan ijobiy baholandi.

Shuningdek, talabaga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillarining qisman shakllangani, talabalar fikrini bildirish imkoniyatlari mavjudligi ham ESG standartlarining amaliy qo'llanilayotganidan dalolat beradi. Tadqiqot davomida baholash tizimining shaffofligi ham respondentlar-

ning katta qismi tomonidan ijobiy baholandi. Bu holat ESG standartlarining "Assessment and Evaluation" tamoyillari oliy ta'lim muassasasida ma'lum darajada joriy etilganligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, ayrim respondentlar tomonidan baholash tizimi va elektron ta'lim resurslari o'rta darajada baholangani mazkur yo'nalishlarda qo'shimcha takomillashtirish zarurligini anglatadi.

Tahlillar natijasida oliy ta'lim muassasasida ESG standartlarining tamoyillarini yanada samarali joriy etish uchun quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

- talabaga yo'naltirilgan pedagogik metodlarni kengaytirish;
- baholash tizimining ochiqqligi va feedback mexanizmlarini kuchaytirish;
- elektron ta'lim platformalari va raqamli infratuzilmani rivojlantirish;
- professor-o'qituvchilarning zamonaviy pedagogik kompetensiyalarini oshirish;
- talabalar fikrini muntazam monitoring qilish tizimini takomillashtirish.

Umuman olganda, ESG standartlarining amaliy qo'llanilishi oliy ta'lim tizimida sifatni ta'minlash, boshqaruv samaradorligini oshirish hamda talabalar ehtiyojlariga mos ta'lim muhitini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-5847-son Farmoni. Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi. – Toshkent, 2019.
2. Lee Harvey, Diana Green. Defining Quality // Assessment and Evaluation in Higher Education. – 1993. – Vol. 18(1).
3. Tia Loukkola, Ting Zhang. Examining Quality Culture: Part I – Quality Assurance Processes in Higher Education Institutions. – Brussels: ENQA, 2010.
4. UNESCO. Reimagining our futures together: A new social contract for education. – Paris: UNESCO Publishing, 2021.
5. Ravshan Ishmuhamedov, Abduqodir Abduqodirov. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
6. Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). – Brussels: European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA), 2015.
7. A.Radjiev, F.Karimov, A.G.Ibragimov. TALIS-2018 xalqaro tadqiqotlari talablari asosida o'tkazilgan so'rovnoma va tadqiqot hisobotining ma'lumotlar to'plami 1-2-to'plamlar // A.Avloniy nomidagi xalq ta'limi muammolarini o'rganish va istiqbollarini belgilash ilmiy-tadqiqot instituti. – Toshkent, 2022-yil.